

Honnan tudhatta volna szegényke, hogy nemsokára olyan világ lesz itt, ahol az ábrándozásért és az ambícióért börtön jár majd és nem szeretet!

A másik egy géppel írott receptgyűjtemény: a csörögefánkot bevagdosva, bő zsírban kell sütni. Spárgafelfújt, spenótpuding, sós uborka, svéd göngyöleg. Volt értelmük, amíg anya itt volt. Nélküle hasznavehetetlenek.

Mint ez a lakás itt körülöttem. Most, hogy lezajlott a lomtalanítás, ezt is észreveszem.

– Megállt a kapuban – mondja húgom –, és visszanezett. Mögötte már ott várt az ambulancia, de ő csak kapaszkodott, és nézte az orgonabokrokat.

Húgom torkában megbicsaklik a hang.

Indulok én is nemsokára. Még itt járok-kelek, de tulajdonképpen már nem vagyok jelen. Kiülök a kapuba, mint aznap, amikor az ószeresek... Itt láttam utoljára az ágycát, a kockás plédet és a sárga szivacsmatracot.

Foltos, anya kutyája is itt sündörög körülöttem. El kell altatni – mondja húgom. Nem eszik, morog. Megtámadja a munkásokat.

Eszembe jut az öregasszony, aki a kórház folyosóján megragadta a kezem.

A gép ablakából minden évben visszanezek. Látom a temetőkert gesztenyefáit és körös-körül ezeket a félelmetesen üres dombokat.

Anya pedálozik. Bekapcsolja az osztrák csatornát, zene szól. Időjárás-jelentés: nézzük a hófehér osztrák Alpokat.

A tenger tintakék. A kijárat előtt Hófehérke. Gyapjúsál a nyakában: itt van az ősz.

Sumonyi Zoltán

BOLOGNA, 1995. SZEPTEMBER

*„Elhagytam volt a villák vasrácsait is, végig,
Az ezredévi oszlop elébem állt sötétben,
A tetejében Gábor arkangyal árnya lengett.”*
(Szép Ernő)

Sötét estében értünk a város centrumába,
A *San Petronionál* megálltam: itt semerre...
A térkép sem jelölte helyét a kis hotelnek.

Hosszas keresgetéssel egy szűk utcába hajtva
(Tálán száz métert mentünk) meglett a csöpp „*Apollo*”;
Behúzott vállal állt egy trafik s kávézó mellett.

Gyötrötten fölvonultunk a keskeny fordulókon,
S feledve lenn az autót, álomba gyorsan estem;
Ezer kilométer volt mögöttem reggel óta.

De, úgy tűnt, épp elalszom, midőn fölraz egy ember:
A porta morcos öre, s „*la macchina*”, hadarta.
Itt áll sok árus autó, nem férnek el kocsimtól!

Ugrottam álmosan, majd ugrottam így volánhoz
Keresni parkolót lent, de még nem is derengett;
Hideg fék- s gázpedálhoz tapadt mezítnen talpam.

Halárusok rakodtak, köztük reflektoroztam
Sok névtelen sikátort bejárva így, de végül
Egy széles útra értem: *Via Farini* volt ez.

Lassan gurultam, hátha találok egy helyet még,
De mind foglalva volt már. Az éttermek s a villák
Előtt a fák közé is orral, farral beálltak.

Tovább hajtottam, s közben nevet cserélt az utca,
Most *Carbonesi*, aztán egyszer csak *Barberia*:
Itt már a járda szintje följebb s mellvéd mögött fut.

Fölötte oszlopokkal megtartva, hosszan árkád,
Az oszlopok mögött meg nehéz kapuk sötéten
Aludtak régi házak pajzsokkal ékes száján.

Reménytelen! – morogtam, de újabb utcanév jött:
Isaia. Na ezt nem! – fordultam ott le jobbra,
Mert még a várostérkép kicsúszik majd alólam!

Egy széles utca volt ez: *Piazza M. Malpighi*,
Vagyis hát tér; s a lámpa pirosra váltott éppen,
De már derengett és a piros csak rózsaszín volt.

Megálltam, zöldre várva, s egyszer csak balra néztem,
S akkor, akkor riadtam: most álmodom vagy ébren
Ülök kocsimban s nézek egy tágas templomudvart?!

Úgy voltam ott az álom s az ébredés határán,
Mint Kosztolányi állt a szobája ablakában,
Csodálva részegülten a mennybolt csillag-útját.

Iromba őslénycsontváz: fehéren állt a templom,
Hatalmas kőbordáit letámasztotta oldalt,
S a kertben oszlopokra feldúcolt szarkofágok.

Kiszálltam, körbejártam: *Piazza San Francesco*.
Aztán a templomkertbe. Leülve ott egy sírra
Csak bámultam meredten a bordaívek élet.

Nem gondolkodtam én ott, csak ültem. Nincs tanulság.
(Hogy: „Mit kerestem én itt? Egy parkolót? S helyette
Találtam *kőbe fagyva* a Mindenség *zenéjét!*)

Egy parkolót?! Hisz ott van! Ott áll a forgalomban
A gépkocsim! Hadd álljon!”) Ilyesmit nem gondoltam,
Csak ültem moccanatlan, mezítláb, pizsamában.

Nem is tudom, hogy meddig. Reggel misére jöttek
Sötét kalapban nők, és csodálkozó szemükkel
Tereltek vissza végül az elhagyott volánhoz.

Budapest, 2003. május

ISMERŐS SZAVAK, ISMERŐS TÖRTÉNET

Az idén márciusban letartóztattak Kubában hetvenöt másként gondolkodó értelmiségit, köztük Raúl Rivero Castañeda költőt és újságíró. Bűne az, hogy demokratikus reformokat sürgetett, és a tájékoztatás szabadságáért küzd. A vád az volt ellene és újságírókollégái ellen, hogy az Egyesült Államok imperialista kormányának zsoldosaiként a kubai forradalom megdöntését készítik elő. Őt húsz évre ítélték el, kollégáit tizennégytől huszonhét évig terjedő börtönbüntetésre. Jelenleg a Ciego de Ávila-i börtönben ül.

Raúl Rivero 1945-ben született a kubai Morónban. 1980-ig öt verseskötete jelent meg, és irodalmi díjakat kapott Kubában. Újságírói pályája is sikeres volt. A Havannai Egyetem újságíró szakán végzett, és a 80-as évek végéig valamennyi jelentős kubai lapnál dolgozott (*Tribuna de la Habana*, *Granma*, *Juventud Rebelde* stb.). Később a Prensa Latina kubai hírügynökség moszkvai igazgatója volt, majd a kubai Író és Művész Szövetség propagandafő-

nöke. A 80-as évek végén világnézetileg meghasonlott, illetve szembefordult Fidel Castro diktatúrájának politikájával, és többé nem működött együtt a kubai hivatalos intézményekkel. Egyike volt azoknak az értelmiségieknek, akik 1991-ben aláírták a kubai Chartát, vagyis az Értelmiségiek Levelét vagy a Tízek Levelét, melyben demokratikus nyitást kértek a kormánytól. Ezután teljes hallgatásra kényszerült, és több alkalommal is házkutatást tartottak nála. 1995-ben megalapította a CubaPress független hírügynökséget, melyet bebörtönzéséig vezetett. 1996 óta Miami-ban, Mexikóban és Madridban jelentek meg újabb verseskötetei. 1997-ben megkapta a „Riporterek háttár nélkül a sajtószabadságért” párizsi díját, melyet a Nemzetközi Sajtóintézet ítelt oda neki. Jelenleg az Interamerikai Sajtótársaság (SIP) Szabadság Bizottságának alelnöke.

A letartóztatások és a három elfogott repülőgép-eltérítő azt követő kivégzése miatti nagy nemzetközi tiltakozás (Mario